

[Rimstad.]

mere neutrale form, „skal undersøge de praktiske muligheder for . . . at eje eller være medejer af en bolig.“ For resten finder jeg, at man ikke bør give et hurtigt arbejdende udvalg en kilometerlang sætning som den første i kommissoriet, når man forlanger, at der skal udføres hurtigt arbejde, for der ligger jo her ligefrem en undskyldning for, at arbejdet trækker ud.

I øvrigt mener jeg, at kancellisproget bør afskaffes!

Ved forslaget første behandling sagde jeg på mit partis vegne, at hensigten med forslaget vist er meget fornuftig, men at man ikke må tillægge det nogen speciel betydning som hel eller delvis løsning af det bolignødsproblem, der i dag rider befolkningen som en mare. Der har i forslagsstillernes presse været skrevet et og andet om dette forslags fortræffelighed netop til afhjælpning af bolignøden, og det er så helt afgjort at overvurdere virkningen af de yderst beskedne muligheder, der her åbnes.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget om en ny affattelse af teksten i forslaget til folketingsbeslutning og teksten, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 109 stemmer.

Første næstformand (Vagn Bro): Der vil nu blive givet boligministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning.

(Lovforslaget (nr. 120) findes i tillæg A. sp. 1497, fremsættelsen i tidenden sp. 4113).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Nina Andersen: Når man sidder og lytter til sin radio og der bliver et frygteligt spektakel i den, eller hvis man ser fjernsyn og billedet forstyrres, er det noget, man

bliver irriteret og gal over. Hvis i tage på søen billedet på en radarskærm forvrænges og utydeliggøres, eller hvis en hjælpe-tjenestes radiomeddelelser ødelægges, så de kun kommer delvis frem, er det et spørgsmål om liv og død. Det er de to områder, som lovgivningen om forstyrrelse af radiomodtagning beskæftiger sig med, og som er fastlagt dels i loven om radioforstyrrelser og dels i loven om visse højfrekvensudsendelser.

Det er efterhånden blevet klart, at den lovgivning, vi har, ikke mere er tilfredsstillende. Dels er der kommet så meget mere elektrisk apparatur frem, dels har man gjort forøget anvendelse af de ultrakorte bølger, og dels anvender man radio og fjernsyn på en række områder, hvor man ikke tidligere har anvendt dem. I den anledning blev der i 1959 nedsat et udvalg, som skulle beskæftige sig hermed. Det blev allerede ved udarbejdelsen af kommissoriet klart, at der manglede beskyttelse i den gældende lovgivning, f. eks. manglede der beskyttelse af civile og militære radaranlæg, af lytteposter og pejletjenester for skibe og luftfartøjer, af landingssystemer, radiofyrrer for luftfarten og sikkerhedstjenesten, et stort og vigtigt område. Desuden var det tvivlsomt, hvorvidt fjernsynsmodtagningen var dækket af den gældende lovgivning. Endvidere er beskyttelsen mod de støjfrembringende anlæg, som faldt ind under loven, ikke tilstrækkelig. Der mangler beskyttelse mod støj fra automobil- og andre forbrændingsmotorers tændingsanlæg blandt andre ting. Endelig er den gældende lovgivning sådan, at der kun kan gribes ind imod den støj, som er fastslået — der er altså ikke mulighed for forebyggelse efter den gældende lov — og man kunne måske også sige, at der ikke er nogen definition af, hvad man forstår ved forstyrrelser.

Der er nu fremsat et forslag, som hviler på det udvalgsarbejde, det grundige udvalgsarbejde, som er gennemført. Det drejer sig om et forslag til rammelov. I § 1 tales der om forebyggelse af forstyrrelse af radiomodtagning. Her er man altså nået til den vigtige ting forebyggelse. Desuden omfatter lovforslaget nu praktisk talt hele området. Lovens rammer skal fyldes ud ved bekendtgørelser, som udarbejdes af et

[Nina Andersen.]

nævn, der omtales i § 10, og hvor sagkundskaben for hele området er dækket. Det, som er vigtigt, synes jeg, ved dette lovforslag, er, at loven får denne forebyggende karakter, idet man allerede i fabrikationsleddet kan forebygge den støjudsendelse, man vil forhindre.

Det drejer sig for visse områder — dem, vi kan kalde alle de samfundsvigtige områder, de samfundsvigtige radiotjenester — om et meget stærkt indgreb. I lovforslagets § 1 er der en række bestemmelser, hvorved man mener at kunne forhindre de almindelige forstyrrelser; i de tilfælde, hvor disse bestemmelser ikke slår til, vil man efter § 4, hvor det drejer sig om de samfundnyttige tjenester, inden for et nærmere angivet geografisk område ved servitutpålæg kunne forbyde anvendelsen af visse elektriske apparater og anlæg og desuden også opførelse af bygninger, idet det viser sig, at visse bygninger giver en refleks, som altså også virker forstyrrende.

En anden paragraf af en stærkt indgribende karakter er § 7, hvori det hedder:

„Når en forstyrrelse rammer en livsvigtig eller særlig samfundsvigtig radio-tjeneste og personer eller betydelige samfundsværdier derved kan udsættes for fare, kan det kræves, at driften af det forstyrrende anlæg standses øjeblikkeligt, og post- og telegrafvæsenet kan træffe de til gennemførelsen af dette påbud nødvendige foranstaltninger.“

Jeg har villet nævne disse 2 ting, fordi de viser, at det her ikke drejer sig om, hvorvidt folk bliver gale, fordi der er forstyrrelser i deres radio eller fjernsyn, men det drejer sig i givne tilfælde om liv eller død, og det er derfor, man har de stærke bestemmelser.

Jeg skal kun nævne et par enkeltheder til, idet jeg går ud fra, at lovforslaget skal behandles i udvalg.

Der er en række spørgsmål, det kan være interessant at se på, bl. a. princippet for, hvordan udgifterne ved foranstaltningerne skal bæres. Nu vil jo i en række tilfælde fabrikationsleddet komme ind, og der findes allerede en del maskinel, fabrikeret i udlandet, for hvilket krav som dem, vi her vil stille, allerede er opfyldt. Sådant maskinel er naturligvis i orden, men i de tilfælde, hvor man må foretage ændringer af allerede

bestående anlæg, er det principielt ejeren eller brugeren, som må bære udgifterne derved. Der er dog, for så vidt angår forstyrrelser hidrørende fra radio- og fjernsynsapparater, en undtagelse i § 2, stk. 3, i de første 5 år efter lovens ikrafttræden, idet udgifterne i disse tilfælde ikke skal bæres af ejeren af det forstyrrende anlæg, men derimod af den, som har det apparat, hvori der forekommer forstyrrelser, hvis det er det menneske, som har forlangt, at der skal ske en afhjælpning af forstyrrelsen.

Når man har valgt dette tidsrum på 5 år, er det dels, fordi radiofabrikanterne har været opmærksom på dette problem og i de senere år fremstiller apparater, som skulle være uden sådanne forstyrrelsesgivende anordninger, men dels også fordi man regner med, at radio- og fjernsynsapparater har en levetid på 6-8 år, og hvis man derfor indfører denne undtagelsesbestemmelse for de første 5 år, skulle sagen altså være klaret.

Lad mig til slut sige, at dette lovforslag hører ind under ministeriet for offentlige arbejder, mens loven om radiofoniforstyrrelser hører under undervisningsministeriet. Da imidlertid hovedparten af det område, det her drejer sig om, falder ind under ministeriet for offentlige arbejder og kun en mindre del vedrører selve radio- og fjernsynsudsendelsen, har man fundet det rigtigst at henlægge det under ministeriet for offentlige arbejder, og heri er mit parti enig.

Idet jeg som sagt går ud fra, at vi vil få lejlighed til at se nærmere på lovforslaget i et udvalg, skal jeg tilsige mit partis velvilje til gennemførelsen.

Harald Nielsen: Nu har den ærede socialdemokratiske ordfører omtalt det foreliggende lovforslag mere i enkeltheder, og jeg skal derfor fatte mig i stor korthed.

Det lovforslag, vi her står over for, er en videreførelse af den lovgivning, vi hidtil har haft; og som vi har hørt, betegner det en skærpelse og et videre indgreb end tidligere.

Der er jo her tale om forslag til en bemyndigelseslov. I almindelighed er vi jo ikke særlig begejstrede for bemyndigelseslove, men jeg erkender, at på dette område vil det sikkert være ganske umuligt i lovparagrafferne at skrive de bestemmelser,

[Harald Nielsen.]

som er nødvendige for at sikre, at elektriske apparater ikke forstyrrer fjernsynsmodtagning og radiomodtagning. Der er tale om en bemyndigelseslov, det kan vel vanskeligt være anderledes, og lovforslaget siger jo også, at der skal nedsættes et nævn, et støjnævn, som skal rådgive ministeren med hensyn til de tekniske enkeltheder vedrørende de bestemmelser, han skal træffe. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorvidt dette støjnævn har fået den rette sammensætning. Der står i § 10, at det skal have repræsentanter for Industrirådet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Jeg ved ikke, om det dækker hele erhvervslivet. I hvert tilfælde synes jeg, at det måske var rigtigt, om importørerne af elektriske artikler også fik en repræsentant, for sagen vedrører jo også det materiale, der kommer udefra.

Som sagt skal jeg ikke gå i enkeltheder med lovforslaget, men blot udtale, at vi tilsiger en velvillig behandling; men vi må naturligvis tage et lille forbehold over for lovforslaget, idet vi gerne i udvalget vil have nærmere rede på, hvad det egentlig er for bestemmelser, ministeren tænker på at sætte i værk, for der kan naturligvis blive tale om ting her, som kan påføre vedkommende store udgifter og omkostninger. Der er jo en lang række elektriske apparater, der kan blive tale om at gribe ind over for. Alt det vil vi gerne have rede på i det udvalg, som jeg går ud fra skal nedsættes.

Fanger: Det foreliggende lovforslag om foranstaltninger mod forstyrrelser af radiomodtagning skal afløse bestående love på dette område. Denne sag er jo et eksempel på, at den stedse mere fremskredne teknik på næsten alle områder også må medføre nye love. Der er tale om en bemyndigelseslov, som skal bringe orden i æteren, så radio, fjernsyn og telekommunikation kan fungere uden forstyrrelser. Det konservative folkeparti kan i det store og hele tiltræde lovforslaget, herunder nedsættelsen af et radiostøjnævn. Men at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd skal have sæde deri, må have en nærmere begrundelse.

Vi har i Århus haft en dårlig billedkvalitet på fjernsynsskærmen, efter at melodiradioen har begyndt sine udsendelser. Det hidrører fra, at FM-modtagere, når de ind-

stilles på melodiradioen, virker som sendere og dermed generer fjernsynet. Det vil være en lang omgang at vente på, at de gamle FM-modtagere bliver erstattet med nye, og jeg synes, det ville være det eneste rationelle, at man ophører med udsendelse af melodiradio i Århusområdet, når der er fjernsynsudsendelse.

Vi vil i et udvalg velvilligt bidrage til, at der gennemføres en fornuftig lov på disse områder.

Helge Larsen: Der er for min gruppe ikke tvivl om, at den radiostøjlovgivning, vi har, trænger til revision. Det ligger selvsagt i hele den udvikling, der er sket både af radio og TV, og det ligger også i den meget større anvendelse af elektriske apparater, som nu finder sted. Vi er rede til at medvirke til gennemførelse af en sådan lovgivning. Vi ved, at den må betyde, at der skal ske visse former for indgreb over for en række forbrugsvarer, der produceres. Det vil være et arbejde for udvalget at gennemgå alle disse tekniske ting i enkeltheder i den udstrækning, vi er i stand til at forstå dem og trænge til bunds i dem, og sørge for, at der sker den rette afvejning af de modstridende interesser, som naturligvis gør sig gældende på dette område.

Jeg kan med disse få bemærkninger tilsige mit partis velvillige støtte til lovforslaget.

Morten Lange: Det er jo godt med al den megen velvilje, og der skal da også blive lagt velvilje til fra mit partis side. Vi har den opfattelse, at en sådan lov i høj grad vil være på sin plads. Eksemplet, som det ærede medlem hr. Fanger fremdrog fra Århus, viser jo tydeligt, at man ikke fra fabrikanternes side har været omhyggelig nok i fremstillingen af radio- og fjernsynsapparater.

Vi finder da også, at hvis der skal kommes med indvendinger mod det lovforslag, vi har foran os, må det nok være, at det ikke er skarpt nok over for fabrikanterne og andre kommercielle leverandører. Der er jo sat en temmelig lang frist. Det ser ud til, at det vil vare 6 år, førend man virkelig kan skride ind mod udlevering af radioapparater, som er, hvad man kan kalde

[Morten Lange.]

støjdefekte. Det kan måske være rimeligt, så længe det angår privat handel folk imellem og måske også handel med brugte apparater, hvis det går igennem en radioforhandler; men radioapparatfabrikanterne må i tilstrækkelig lang tid have vidst, at denne lov var under forberedelse, og hvilke problemer den omhandler, til, at de har kunnet indstille sig på, at en sådan ændring i vor lovgivning var nødvendig. Derfor forekommer det mig, at det måske var hensigtsmæssigt at skærpe bestemmelserne, hvad angår udlevering, sådan at i hvert fald de fabriksnye apparater kunne standses på et meget tidligere tidspunkt efter lovens vedtagelse end nu foreslået. Der er ingen grund til, at man stadig væk som nye kan købe apparater, der i virkeligheden må betragtes som defekte og forældede.

Bortset derfra har jeg ikke væsentlige bemærkninger til lovforslaget. Jeg skulle til det ærede medlem hr. Fanger måske sige, at jeg har fra flere sider hørt ønsker om at få melodiradioen, eller det hedder for resten musikradioen, til at fungere i formiddagstimerne og til gengæld sløjfe den i fjernsynstiden. Det kunne måske være meget fornuftigt. Det bliver dog næppe dette udvalgs kommissorium at se på den slags, men selvfølgelig kan man ved en første behandling altid bringe gode ideer til torvs, og jeg supplerer altså det ærede medlem hr. Fanger med en liden ændring, som måske kunne blive til gavn og glæde for de fremtidige udsendelser i en ugeneret dansk radio.

Rimstad: Det står mig ikke helt klart, hvorfor dette lovforslag benævnes forslag til lov om foranstaltninger mod forstyrrelse af radiomodtagning, når forslaget faktisk også omfatter foranstaltninger mod forstyrrelse i fjernsynsmodtagelse. Det er vel netop det nye i forslaget, at det denne gang omfatter begge dele, medens de tidligere love alene har drejet sig om radiomodtagning.

Ellers forekommer forslaget mig særdeles fornuftigt. Der er taget hensyn til mange sider, både hvad det tekniske og det økonomiske angår, og det er meget tilfredsstillende, for vi ved jo erfaringsmæssigt, at det, der måske mest af alt er egnet til at

opvække befolkningens harme, er hensynsløshed fra myndighedernes side.

Jeg har imidlertid to indvendinger imod forslaget, indvendinger, som jeg meget gerne ser at man tager op til vurdering i det folketingsudvalg, som det vil være en naturlig ting at nedsætte, hvor det som her drejer sig om en så teknisk lovgivning.

Den ene indvending, jeg har at gøre, drejer sig om nødvendigheden af det i forslaget nedsatte nævn. Behøver man virkelig en så omfattende forsamling kaldt sammen så mange forskellige steder fra for at administrere dette på ingen måde dårligt udformede forslag? Behøver man ind i så megen teknik at bygge så meget demokrati, at man endog tilkaldt Industrirådet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, for at de kan få lejlighed til at høre med efter den støj og den flimren, man er på jagt efter? Kan man ikke i al beskedenhed nøjes med et kontor i et ministerium, hvorfra et par mand eller tre kan administrere, hvad vi nu beslutter os til at konfirmere?

Min anden indvending er den, at jeg er meget betænkelig ved, at man atter én gang her taler om godkendelse og afmærkning af elektriske apparater til alle formål og vil fastsætte nye afgifter endnu en gang for alt dette. Man må jo gøre sig klart, at fabrikanter af elektriske husholdningsartikler, radio- og fjernsynsfabrikanter og alle andre fabrikanter, som arbejder med at fremstille ting, som skal tilsluttes lysnettet, allerede har pligt til at få deres fabrikata D-mærket. Bogstavet D står her for ordet Demko, der betyder Danmarks elektriske materielkontrol, og det er ikke nogen lille ting for fabrikanterne at iværksætte denne D-mærkning. Det er noget, der både koster megen tid og mange penge, men som man affinder sig med, fordi man indser nødvendigheden og nytten af det i øvrigt udmærkede og efter omstændighederne hurtige arbejde, der her gøres. Jeg vil gerne her henstille til den højtærede minister for offentlige arbejder, at man ved gennemførelsen af de her påtænkte nye godkendelser og nye mærkninger arbejder så nært sammen med Demko som overhovedet muligt, f. eks. således at D-mærkningen også kommer til at omfatte en godkendelse af fabrikaterne med hensyn til radiostøj og fjernsynsforstyrrel-

[Rimstad.]

ser. Det er næsten ikke til at tænke på, hvis man foruden D-mærkningen også skal gennem en separat støj- og forstyrrelsesmærkning.

Hvis man under det kommende udvalgsarbejde vil se på de to ting, jeg her har fremdraget, vil vi fra vor side gerne medvirke til at støtte det fremsatte lovforslag.

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): Jeg vil gerne takke samtlige ærede ordførere for den givne tilslutning til det foreliggende lovforslag. Heller ikke jeg skal gøre mange bemærkninger, idet jeg også forudsætter, at der i et nedsat udvalg bliver lejlighed til nærmere at drøfte tekniske enkeltheder i lovforslaget.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen kom med en bemærkning om, at han ikke i almindelighed var tilhænger af bemyndigelseslove, og det er jo noget, vi ved. Men det ærede medlem erkendte, at her var et område, hvor man om jeg så må sige måtte opgive sin principielle stilling. Jeg er glad for, at man indser, at det er nødvendigt på dette område at have en bemyndigelses- eller rammelov.

Det ærede medlem hr. Harald Nielsen — og jeg tror også det ærede medlem hr. Rimstad og det ærede medlem hr. Fanger — var inde på spørgsmålet om sammensætningen og størrelsen af det udvalg, der omtales i lovforslagets § 10. Vi har bestræbt os for at få et udvalg, som var alsidigt sammensat, og jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Fanger, at når Arbejderbevægelsens Erhvervsråd er med, skyldes det, at også Industrirådet skal repræsenteres; vi har ment, at det var en naturlig ting, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, som jo på mange områder, kan man vist godt sige, arbejder på samme linje som Industrirådet, også blev repræsenteret.

Det er klart, at man altid kan tale om sammensætningen og størrelsen af et sådant udvalg. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Rimstad egentlig mente, at det godt kunne være et mindre udvalg, men det har vi altså ikke ment.

Til det ærede medlem hr. Fanger vil jeg sige, at spørgsmålet om udsendelsen af melodiradioen i Århus skal jeg ikke blande mig i, for det vedrører jo ikke dette lovforslag.

Men jeg ved, at der ved de foranstaltninger, som følger af lovforslagets gennemførelse, vil blive skabt bedre forhold for fjernsynsmotagningen i Århus end nu.

Det ærede medlem hr. Rimstad var utilfreds med titlen, og i og for sig kan man vel også diskutere, om der ikke i denne skulle stå noget om fjernsyn. Men når det i øvrigt fremgår af lovforslaget, at det også omhandler udsendelsen af fjernsyn, er der vel ikke så meget forgjort ved det.

Til slut kom det ærede medlem hr. Rimstad ind på mærkningen af de nye apparater. Jeg skal gerne over for det ærede medlem give tilsagn om at se på dette spørgsmål, for jeg tror, der kan være en vis rimelighed i det. Hvis man kunne få det ind under Demko, ville det måske være naturligt. Jeg kender udmærket Demkos arbejde inden for elektricitetsbranchen i øvrigt, og jeg er helt enig med det ærede medlem i, at hvor man kan forenkle, skal man gøre det. Om det kan gøres på dette område, skal jeg ikke bestemt kunne sige, men jeg vil gerne se på spørgsmålet.

Jeg takker igen for den velvilje, der er kommet til orde hos de ærede ordførere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Nina Andersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om bispeembeders besættelse og om adgang til stiftsbåndsløsning.

(Lovforslaget (nr. 131) findes i tillæg A. sp. 1627, fremsættelsen i tidenden sp. 4344).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Johan Nielsen: Jeg gad vide, hvad Absalon ville have sagt, da han byggede den borg, på hvis ruiner det nuværende Chri-